

Het gebruiken van studievoorlichting levert mannelijke student meer studiepunten op ¹

De uitval onder eerstejaars pabostudenten in Nederland is hoog, met name onder mannelijke studenten. Bekend is dat studenten die zich minder uitvoerig, vrij laat of zelfs helemaal niet laten informeren over hun toekomstige opleiding, vaker uitvallen in het eerste jaar van hun studie en minder studiepunten behalen. Binnen het project 'Meer Mans' is op Instituut Pabo HAN onderzocht hoe studenten zich hebben laten voorlichten over de lerarenopleiding basisonderwijs en of dit inderdaad consequenties heeft voor het studierendement en de uitval.

Inleiding

De uitval onder eerstejaars pabostudenten in Nederland is hoog. Vooral het percentage mannelijke studenten dat in het eerste jaar de opleiding verlaat valt op. In de periode 2006 – 2010 verliet maar liefst 45,5 procent van de mannelijke studenten de pabo in het eerste studiejaar.² Voor het Instituut Pabo HAN lag dit percentage in diezelfde periode met 44,6 procent nauwelijks lager.

Uit onderzoek is bekend dat studenten die zich minder uitvoerig, vrij laat of zelfs helemaal niet laten informeren, vaker uitvallen in het eerste jaar van hun studie (Bormans, De Buck & De Lange, 2009). Ook de wijze waarop het keuzeprocess is verlopen, bepaalt voor een belangrijk deel de motivatie van de student aan het begin van zijn studie (Onzenoort, 2010). Uitvallers beginnen relatief laat met nadenken over studiekeuze, bezoeken minder vaak open dagen en maken pas laat een definitieve keuze (Warps, Hogeling, Pass & Brukx, 2009).

In het studiekeuzeprocess zijn duidelijke verschillen aan te wijzen tussen mannelijke en vrouwelijke studenten. Vrouwelijke studenten beginnen gemiddeld genomen eerder na te denken over hun beroepskeuze en hakken op een veel eerder tijdstip definitief de knoop door over de te volgen vervolgoopleiding dan mannelijke studenten (Geerdink, 2007; Germeijs & Verschuere, 2007; Montecinos & Nielsen, 1997; Thornton, 2001). Zo weten veel vrouwelijke pabostudenten bijvoorbeeld al vrij jong dat ze 'juf' wilden worden, terwijl mannelijke studenten niet zelden pas voor de lerarenopleiding basisonderwijs kiezen als hun eerste keuze onhaalbaar blijkt (Geerdink, Bergen & Dekkers, 2005; 2009; Niemandtsverdriet & Visser, 2009). Behalve dat vrouwelijke studenten eerder beginnen met nadenken over hun studiekeuze, zoeken zij meer gedetailleerd informatie op over de opleiding van hun keuze (Germeijs & Verschuere, 2007).

Op het Instituut Pabo HAN bestaat de indruk dat een deel van de uitval in het eerste jaar inderdaad wordt veroorzaakt doordat de met name mannelijke studenten zich vooraf onvoldoende hebben laten voorlichten over de lerarenopleiding basisonderwijs. Hierdoor blijkt al vroeg in het studiejaar dat het vaak wat naïeve beeld dat de student heeft van het beroep niet klopt met de werkelijkheid op de opleiding, wat weer een negatieve weerslag lijkt te hebben op motivatie, resultaten en uitval (zie ook Van Eck & Heemkerk, 2009).

Voor de opleiding is het interessant om te weten of de mate waarin eerstejaars voltijdstudenten zich vooraf laten voorlichten invloed heeft op uitval en studierendement in het eerste jaar en of hierin verschillen zichtbaar zijn tussen mannelijke en vrouwelijke studenten. Wanneer de werkelijkheid op Instituut Pabo HAN overeenkomt met het hierboven geschetste beeld uit recente onderzoeksliteratuur, is het voor de opleiding zaak hierop te anticiperen in de wijze van voorlichting. In dit artikel wordt kort het onderzoek beschreven zoals dit als deelstudie binnen het project Meer Mans is uitgevoerd en gaan we in op implicaties van onze bevindingen voor wat betreft (seksespecifieke) voorlichting voor toekomstige generaties pabostudenten.

AUTEUR(S)

Susanne van Lent,
Pabo Groenewoud
Nijmegen

Fedor de Beer,
Kenniscentrum Kwaliteit
van Leren, HAN

Onderzoeksofzet

Context

Instituut Pabo Han bestaat uit twee pabo's: Pabo Arnhem (PA) en Pabo Nijmegen (PN) die beide opleiden tot leraar basisonderwijs, maar ieder binnen gemeenschappelijkheid een eigen identiteit kennen. Om studenten te trekken, worden op beide locaties jaarlijks een drietal open dagen georganiseerd waar geïnteresseerde scholieren een indruk kunnen opdoen van hetgeen de opleiding biedt. Ook de jaarlijks terugkerende meeloopdagen zijn bedoeld om sfeer op te snuiven en zicht te krijgen op wat de opleiding concreet inhoudt. Daarnaast bieden beide opleidingen een informatiebrochure aan, is op de website van de pabo's aanvullende informatie te vinden en geven leden van de pr-commissie met een aantal studenten voorlichting op middelbare scholen.

Voor de opleiding is het interessant om te weten of de mate waarin eerstejaars studenten zich vooraf laten voorlichten invloed heeft op uitval en studierendement in het eerste jaar.

Opzet onderzoek

Vragenlijst

Om te achterhalen of en in welke mate eerstejaars voltijdstudenten zich hebben laten voorlichten voorafgaand aan hun opleiding, is in het studiejaar 2010-2011 onderzocht *hoe* en *wanneer* studenten tot hun keuze voor de pabo zijn gekomen en of hierin verschillen zichtbaar zijn tussen vrouwelijke en manne-

lijke studenten. Hiervoor zijn alle mannelijke én vrouwelijke eerstejaars studenten van Pabo Nijmegen van het cohort 2010-2011 bevraagd via een door de onderzoekers zelf samengestelde schriftelijke vragenlijst (zie kader). In het studiejaar 2011-2012 is dit onderzoek herhaald bij eerstejaars studenten van Pabo Nijmegen én Pabo Arnhem aan de hand van dezelfde vragenlijst. De antwoorden van beide cohorten op de vragenlijst zijn gebruikmakend van spss geanalyseerd.

Interview

Om beter zicht te krijgen op de wijze waarop *mannelijke* studenten zich vooraf laten informeren over de opleiding, is tevens een kwart van de mannelijke studenten uit het cohort 2010-2011 geïnterviewd (n=10), waarbij de focus vooral lag op de onderliggende motieven om al dan niet een bepaald medium van voorlichting te gebruiken en wat hen dat heeft opgeleverd.

De respondenten zijn geselecteerd op basis van de antwoorden op de vragenlijsten en als volgt onderverdeeld in drie categorieën:

- Vier studenten die én de open dag van Pabo Nijmegen hebben bezocht én de website van de opleiding hebben bekeken;
- Twee studenten die de open dag wel, maar de website niet hebben bezocht;
- Drie studenten die geen open dag hebben bezocht, maar wel de website hebben bekeken;
- Eén student die zich niet via de website én niet via de open dag heeft laten informeren (er was slechts één kandidaat in deze categorie).

De gegevens uit de interviews zijn verwerkt via horizontale en verticale analyse (Kelchtermans, 1994; Geerdink, 2008). Er is per student, gestuurd door kritische factoren, een samenvattend beeld gemaakt waar-

Vragenlijst: Wijze van voorlichting.

Je besluit om je in te schrijven voor de Pabo ...			
Hoe oud was je toen je er voor het eerst over nadacht om leerkracht basisonderwijs te worden?	.....	jaar	
Hoe oud was je toen je besluit vaststond?	.....	jaar	
Wanneer heb je je ingeschreven voor Pabo Nijmegen / Arnhem*? (Noem maand en jaar)	.....		
Heb je je ooit eerder ingeschreven voor een andere Pabo? Zo ja, in welk jaar?	1 = ja, jaar	2 = nee	
Hoe ben je geïnformeerd over de opleiding van Pabo Groenewoud?			
	nooit	één keer	vaker
Ik heb de brochure van Pabo Nijmegen / Arnhem gelezen			
Ik heb de website van Pabo Nijmegen / Arnhem bezocht			
Ik heb een Open Dag van Pabo Nijmegen / Arnhem bezocht			
Wat is je van dit bezoek het meest bij gebleven? (Indruk)	.....		
	.....		
Ik heb een Open Dag van een andere Pabo bezocht			
Ik heb aan de Meeloopdag van Pabo Nijmegen / Arnhem meegedaan			
Ik heb informatie gevraagd via de decaan van mijn vooropleiding			
Ik heb via mijn vooropleiding een bezoek gebracht aan Pabo Nijmegen / Arnhem			
Ik heb op een informatieavond/markt op mijn middelbare school informatie gekregen over Pabo Nijmegen / Arnhem			
Ik heb al eerder stage gelopen in het basisonderwijs (maatschappelijke stage/MBO)			
Is je keuze door anderen beïnvloed? (omcirkel wat van toepassing is)			
	nee	een beetje	Veel
Ik heb de keuze besproken met familie en/of vrienden			
Mijn familie heeft mijn keuze beïnvloed in de keuze voor de Pabo			
	geen	één	meerdere
Ik heb familieleden die in het onderwijs werken bv. ouders, ooms/tantes, broers/zussen			
Ik heb vrienden/kennissen die in het onderwijs werken			

* Op beide pabo's is de vragenlijst afgenomen met alleen de naam van de desbetreffende pabo in de vraagstelling. Ook is gevraagd naar leeftijd, geslacht en vooropleiding.

Tabel 1: Percentage waarin gebruik gemaakt is van informatie en voorlichting, uitgesplitst naar geslacht.

		Nooit	1x of vaker
Ik heb de brochure van Pabo Nijmegen / Arnhem gelezen	man	34,1%	65,9%
	vrouw	30,6%	69,4%
Ik heb de website van Pabo Nijmegen / Arnhem bezocht	man	8,1%	91,9%
	vrouw	5,2%	94,8%
Ik heb een open dag van Pabo Nijmegen / Arnhem bezocht	man	33,7%	66,3%
	vrouw	21,6%	78,4%
Ik heb een open dag van een andere Pabo bezocht	man	67,4%	32,6%
	vrouw	60,4%	39,6%
Ik heb aan de meeloopdag van Pabo Nijmegen / Arnhem meegedaan	man	77,9%	22,1%
	vrouw	67,0%	33,0%
Ik heb informatie (over de pabo) aangevraagd via de decaan van mijn vooropleiding	man	51,8%	48,2%
	vrouw	65,2%	34,8%
Ik heb via mijn vooropleiding een bezoek gebracht aan Pabo Nijmegen / Arnhem	man	80,2%	19,8%
	vrouw	81,2%	18,8%
Ik heb op een informatie-avond/markt op mijn middelbare school informatie gekregen over Pabo Nijmegen / Arnhem	man	77,9%	22,1%
	vrouw	71,3%	28,7%
Ik heb al eerder stage gelopen in het basisonderwijs	man	59,3%	40,7%
	vrouw	55,3%	44,7%

* Op geen van de items is een significant verschil gevonden tussen beide geslachten (chi-kwadraat)

bij de meest uit het oog springende informatie is verwerkt en deze zijn vervolgens naast elkaar geplaatst.

Koppeling wijze van voorlichting aan uitval en studierendement in het eerste jaar

Om de vraag te kunnen beantwoorden of de mate van voorlichting voorafgaand aan de studie samenhangt met vroegtijdige uitval en behaald aantal studiepunten, zijn de antwoorden die studenten hebben ingevuld op de afgenomen vragenlijst via statistische toetsen (t-toets en chi-kwadraat) vergeleken met al dan niet uitvallen en behaald aantal studiepunten.

Resultaten

Vragenlijst

Analyse van de vragenlijsten 2010/2011 en 2011/2012 – samen 410 respondenten, waarvan 21% man en 79% vrouw – laat zien dat vrijwel alle studenten (92% van de mannelijke studenten en 95% van de vrouwelijke studenten) vooraf voor informatie de website van de pabo heeft bezocht (zie tabel 1). De brochure van de opleiding is door tweederde van de studenten bekeken. Daarnaast heeft 66 procent van de mannelijke studenten en 78 procent van de vrouwelijke studenten vooraf een of meerdere open dagen bezocht van de pabo waaraan ze uiteindelijk zijn gestart. Hoewel dit percentage tussen beide geslachten twaalf procentpunt verschilt, is dit verschil (net) niet significant.

Weliswaar zijn brochure en open dag door heel wat studenten gebruikt als informatiebron, maar het per-

centage studenten dat er *geen* gebruik van heeft gemaakt is ook aanzienlijk. Van de mannelijke studenten heeft 34 procent – een derde – de brochure niet open gehad en een even groot percentage heeft de opleiding waarvoor gekozen *niet* vooraf bezocht. Andere voorlichtingsmiddelen die (deels) op initiatief van de pabo plaatsvinden, zoals de meeloopdag, de informatiemarkt op de eigen middelbare school of een schoolbezoekje aan de pabo, worden, in vergelijking met website, brochure en open dag duidelijk minder frequent genoemd als middelen ter oriëntatie vooraf. Het percentage studenten dat hier geen gebruik van heeft gemaakt varieert van 67 tot 81 procent, waarbij de verschillen tussen mannelijke en vrouwelijke studenten klein zijn.

Een opvallend verschil tussen mannelijke en vrouwelijke studenten is waar te nemen bij het advies vragen aan de decaan – de studieadviseur – van de vooropleiding. Van de vrouwelijke studenten geeft 35 procent aan contact te hebben gezocht met de decaan, terwijl dit percentage bij mannelijke studenten met 48 procent behoorlijk hoger is, al is ook dit verschil (net) niet significant. Dat 41 procent van de mannelijke studenten en 45 procent van de vrouwelijke studenten aangeven al eens stage te hebben gelopen in het basisonderwijs hangt samen met het aantal leerlingen dat doorstroomt vanuit het mbo.

Uit de vragenlijst blijkt verder dat het moment dat vrouwelijke studenten voor het eerst overwogen om mogelijk naar de pabo te gaan, gemiddeld genomen 2,8 jaar vroeger ligt dan bij mannelijke studenten. Zij waren net twaalf, de jongens bijna vijftien. Ook dachten de vrouwelijke studenten anderhalf jaar langer na over hun beroepskeuze dan mannelijke studenten:

Tabel 2: Leeftijd begin en einde nadenken studiekeuze.

	Man	Vrouw	Vershil
Hoe oud was je toen je er voor het eerst over nadacht om leerkracht basisonderwijs te worden?	14,90	12,09	2,81**
Hoe oud was je toen je besluit vast stond?	17,97	16,70	1,27**

* t-toets: $P < 0.05$ ** $P < 0.01$

Tabel 3: Moment van inschrijving (>10%), uitgesplitst naar geslacht.

%	t/m maart	april	mei	juni	augustus
Man	16,8	17,9	17,9	21,4	13,1
Vrouw	23,1	14,0	17,8	26,0	4,8

4,6 jaar om 3,1 jaar. Desondanks zijn zij 1,3 jaar jonger wanneer ze definitief kiezen voor een opleiding aan de pabo.

Ook in inschrijfmoment is een verschil waar te nemen. In maart voorafgaand aan het eerste studiejaar had al 23,1 procent van de vrouwelijke studenten zich ingeschreven tegen 16,8 procent van de mannelijke studenten (zie tabel 3). In juni – wanneer duidelijk is dat de vooropleiding met succes is afgerond – volgden de meeste inschrijvingen. Onder de late inschrijvers (augustus) zaten procentueel gezien meer jongens.

65 procent van de mannen en 68 procent van de vrouwen geeft aan de keuze voor de opleiding goed besproken te hebben met familie en / of vrienden. Opvallend is dat beide seksen aangeven dat die familie of vrienden niet van invloed zijn geweest op de uiteindelijke keuze (resp. 59% en 56%).

In lijn met de literatuur geven de resultaten uit de vragenlijst het beeld dat vrouwelijke studenten zich vroeger, vaker en op meerdere manieren hebben laten informeren over hun studie dan mannelijke studenten. Onder beide geslachten zijn website, brochure en open dag veruit favoriet, al scoorden vrouwelijke studenten hierop stevast net iets hoger. Uitzondering vormt het bezoek aan de decaan voor advies. Dit heeft bijna de helft van de mannelijke studenten gedaan, tegen een derde van de vrouwelijke studenten.

Interviews

Het doel van de interviews was om beter zicht te krijgen waarom mannelijke studenten wel of niet gebruik maakten van een bepaald informatiemiddel en wat hen dit heeft opgeleverd. Omdat vooral open dagen, de website en decanen geraadpleegd werden, is hierop doorgevraagd.

Van de zes mannelijke studenten die naar de open dag zijn geweest, geven er vier aan dit mede op verzoek van hun ouders of middelbare school te hebben gedaan. 'Mijn moeder zei, ga maar even mee.' De meeste jongens gaven aan niet met vooraf bedachte vragen naar de open dag te zijn gekomen. Slechts één student had vooraf specifieke vragen bedacht waar hij antwoord op wilde hebben. Het oordeel over de open dag is positief: het gaf 'een goede indruk', 'de sfeer was leuk' en 'ik heb veel praktische informatie gekregen'. De drie studenten die geen open dag bezochten,

gaven als reden dat ze moesten werken. Een van hen gaf aan dat hij 'er ook geen behoefte aan had', omdat hij 'al had gepraat met mensen' die op de pabo zaten.

Vrouwelijke studenten laten zich vroeger, vaker en op meerdere manieren informeren over hun studie dan mannelijke studenten.

De website van de pabo is door de mannelijke studenten met name geraadpleegd om informatie te zoeken over open dagen en meeloopdagen. Ook gaven studenten aan er naar informatie te zoeken over het lopende schooljaar 'om een breder beeld te krijgen van de opleiding' en om te zien 'waar de opleiding voor staat, wat voor studenten ze zoeken en hoe je er als persoon voor in elkaar moet zitten'. Over wat zij hier vonden, waren de studenten niet altijd tevreden. Zij noemden de informatie op de website (te) beknopt en wilden via de website graag een beeld van een week van een eerstejaars.

Zes van de tien studenten heeft een decaan geraadpleegd. Als redenen hiervoor geven zij aan dat zij op dat moment nog niet wisten wat ze wilden – 'de decaan heeft mij ook een beetje gestuurd' – of dat ze op zoek waren naar meer informatie over de pabo. Unaniem gaven de studenten aan dat voorlichting belangrijk is voor aankomende studenten. Zelf gaven zij aan dat zij vooraf graag meer verhalen van studenten hadden gehoord, bijvoorbeeld tijdens de open dag, waarbij dan studenten van de pabo het initiatief zouden moeten nemen om het gesprek aan te gaan. Ook benoemden zij de behoefte specifieke informatie te krijgen over hoe het eerste jaar er concreet uit ziet (stage, onderwijs, opdrachten, wijze van beoordelen).

Koppeling wijze van voorlichting aan uitval en behaalde resultaten na één jaar

Tabel 4 laat in lijn met de landelijke cijfers zien dat de uitval van mannelijke studenten in het eerste jaar procentueel (veel) hoger ligt dan het uitvalpercentage onder vrouwelijke studenten. Naast dat er procentueel meer mannen in het eerste jaar zijn afgevallen, hebben de mannelijke studenten gemiddeld genomen bijna 12 studiepunten minder behaald in het eer-

Tabel 4: Gemiddeld aantal studiepunten en percentage uitval naar sekse, pabo en cohort.

	2010-2011			2011-2012						Totaal ¹		
	PN			PN			PA					
	m	v	tot.	m	v	tot.	m	v	tot.	M	v	tot.
n	33	123	156	24	94	118	28	92	120	86	311	397
	m	v	Δ	m	v	Δ	m	v	Δ	M	v	Δ
Gem. Studiepunten	33,4	43,5	10,1*	28,8	40,5	11,7**	30,3	44,7	14,4*	31,1	43,0	11,9**
	m	v	tot.	m	v	tot.	m	v	tot.	M	v	tot.
% Uitval na 1 jaar	53%	38%	41,5%	42%	27%	30%	50%	34%	37,5%	49%	33%	47,0%

¹ Totale n telt drie studenten extra. Van hen was niet bekend op welke opleiding of in welk jaar zij de vragenlijst hebben ingevuld.

Tabel 5: Verband tussen het niet gebruiken van een voorlichtingsmiddel en behaald aantal studiepunten / uitval

	Studiepunten			Uitgevallen in 1 ^e jaar (%)		
	nooit	1x/vaker	Δ	nooit	1x/vaker	Δ
Ik heb de brochure van Pabo Nijmegen / Arnhem gelezen	36,3	42,0	5,7*	45,5%	33,3%	12,2
Ik heb de website van Pabo Nijmegen / Arnhem bezocht	34,9	40,6	5,7	39,1%	36,9%	2,2
Ik heb een open dag van Pabo Nijmegen / Arnhem bezocht	34,5	42,1	7,6**	44,3%	34,7%	9,6
Ik heb een open dag van een andere Pabo bezocht	37,8	44,0	6,2**	42,4%	28,7%	13,7*
Ik heb aan de meeloopdag van Pabo Nijmegen / Arnhem meegedaan	38,2	44,8	6,6**	42,0%	26,2%	15,8*
Ik heb informatie (over de pabo) aangevraagd via de decaan van mijn vooropleiding	39,0	41,9	2,9	38,3%	33,8%	4,5
Ik heb via mijn vooropleiding een bezoek gebracht aan Pabo Nijmegen / Arnhem	40,1	41,7	1,6	36,4%	37,3%	-0,9
Ik heb op een informatie-avond/markt op mijn middelbare school informatie gekregen over Pabo Nijmegen / Arnhem	39,0	43,5	4,5	39,8%	29,6%	10,2
Ik heb al eerder stage gelopen in het basisonderwijs	40,1	40,6	0,5	35,4%	38,7%	-3,3*

Studiepunten sig. t-toets: * $P < 0.05$ ** $P < 0.01$; Uitval sig. chi-kwadraat: * $P < 0.05$ ** $P < 0.01$

ste studiejaar dan hun vrouwelijke medestudenten. Uit tabel 1 is op te maken in hoeverre mannelijke (en ook vrouwelijke) studenten gebruik hebben gemaakt van voorlichtingsmiddelen en -activiteiten.

Studenten die geen gebruik hebben gemaakt van bepaalde voorlichtingsmogelijkheden hebben na één jaar studeren minder studiepunten gehaald dan studenten die hier wel gebruik van hebben gemaakt.

Uit de literatuur is bekend dat er een verband bestaat tussen de wijze waarop studenten zich laten voorlichten en hun presteren en uitval in het eerste studiejaar. Deze verbanden zijn ook nagegaan voor onze populatie (zie tabel 5). Wat direct opvalt, is dat studenten die geen gebruik hebben gemaakt van bepaalde voorlich-

tingsmogelijkheden na één jaar studeren minder studiepunten hebben gehaald dan studenten die hier wel gebruik van hebben gemaakt. Studenten die wel een brochure hebben doorgenomen, een open dag hebben bezocht of hebben meegedaan aan een meeloopdag, scoren significant méér studiepunten. Voor uitval geldt iets soortgelijks. Studenten die voorafgaand aan hun studie aan een meeloopdag hebben meegedaan, vallen significant minder vaak uit in het eerste jaar. Bij vooraf stage lopen geldt het omgekeerde.

Conclusie

De website, de brochure en de open dag van de pabo is door veel studenten gebruikt als middel om een beeld te vormen van de opleiding. Hierbij valt op dat het percentage mannen dat de open dag heeft bezocht twaalf procentpunten lager ligt dan het per-

centage vrouwelijke studenten. Tegelijkertijd heeft maar liefst 34 procent van de mannelijke studenten de open dag *niet* bezocht.

Bij andere voorlichtingsactiviteiten of –bronnen ligt het percentage studenten dat er geen gebruik van heeft gemaakt nog eens fors hoger, waarbij opvalt dat dit percentage bij mannelijke studenten steevast (iets) hoger ligt dan bij vrouwelijke studenten (met uitzondering van decaanbezoek). Dit is in lijn met het idee dat vrouwelijke studenten zich beter en meer diepgaand verdiepen voorafgaand aan hun studiekeuze. Voor een deel is het hoge percentage studenten dat geen gebruik maakt van een bepaald middel te begrijpen – slechts een klein aantal vooropleidingen brengt met zijn leerlingen een bezoek aan de pabo of nodigt de opleiding uit op een informatiemarkt – maar het stemt zeker ook tot nadenken. Wat is precies de achterliggende reden? Ligt deze bij het initiatief van de opleiding? Bij desinteresse van (groepen) studenten? Hoe kan de opleiding er bijvoorbeeld voor zorgen dat ze meer scholen binnen komt, of meer bekendheid geeft aan het bestaan van de meeloopdag?

Dit is des te urgenter omdat – hoewel niet op elk item significant – studenten die geen gebruik maken van voorlichting, steevast minder studiepunten scoren na één jaar studeren en ook een grotere kans lijken te lopen om vroegtijdig uit te vallen. Een mooi voorbeeld is de meeloopdag. Studenten die hier aan mee hebben gedaan, halen significant meer studiepunten dan studenten die deze dag niet hebben meegemaakt en vallen ook minder vaak uit. De verklaring hiervoor is waarschijnlijk gelegen in het feit dat open dagen en meeloopdagen een wezenlijk beeld van de opleiding (kunnen) geven en een student dus beter weet wat hem of haar te wachten staat bij het begin van de studie.

Wetende dat (vooral) veel mannelijke studenten geen brochure (34%), open dag (34%), meeloopdag (78%) of informatiemarkt (78%) hebben bezocht en dit gemiddeld genomen leidt tot minder studiepunten en een hoger uitvalpercentage, is hier voor de opleiding een wereld te winnen. Het lijkt aanbevelenswaardig dat de opleiding – en waarschijnlijk geldt dit ook voor andere lerarenopleidingen in Nederland en België – laat onderzoeken waarom (mannelijke) studenten wel of niet aan vormen van voorlichting deelnemen en vervolgens zint op interventies die deze deelname bevorderen. Het is vooral nodig mannelijke studenten actiever te benaderen, zodat zij wel gebruik maken van de mogelijkheden tot voorlichting. Hierdoor krijgen ook zij een beter beeld van wat de opleiding behelst en wat hen te wachten staat en kunnen zij een meer evenwichtige keuze te maken. Hier ligt een rol voor de lerarenopleidingen basisonderwijs, maar ook voor de middelbare scholen, zeker ook gezien het feit dat ongeveer de helft van de mannelijke studenten om raad aanklopt bij de decaan.

De suggestie van studenten om ouderejaars tijdens open dagen en meeloopdagen gericht het gesprek te

laten aangaan met bezoekende scholieren kan hierbij eveneens behulpzaam zijn. Iets soortgelijks geldt voor het (nog) beter onder de aandacht brengen van website en brochure. Hierbij is het van belang niet alleen ronkende reclameteksten te scanderen, maar wezenlijke informatie te bieden die een reëel beeld geeft van de opleiding (en het beroep). Een aankomend student wil namelijk graag weten wat hem te wachten staat.

NOTEN

- ¹ Dit is een deelproject van het project Meer Mans waarover op pagina 15 van dit themanummer is gerapporteerd.
- ² Zie voor de precieze uitvalcijfers de website <http://cijfers.hbo-raad.nl/index.htm>.

LITERATUUR

- Bormans, R., Buck, W. de, & Lange, T. de (2009). De beste opleiding is een persoonlijke keuze. *Th&Ma* 5, 31-36.
- Eck, E. van, & Heemskerk, I. (2009). *Leraar worden. Kiezen voor opleiding en beroep. Een reviewstudie*. Den Haag: SBO.
- Geerdink, G. (2007). *Diversiteit op de pabo. Sekseverschillen in motivatie, curriculumperceptie en studieresultaten* (diss.). Antwerpen-Apeldoorn: Uitgeverij Garant.
- Geerdink, G. (2008). Onderzoeken vanuit een biografisch perspectief, gebruikmakend van de biografische methode. *Tijdschrift voor lerarenopleiders* 29 (4), 27-34.
- Geerdink, G., Bergen, Th., & Dekkers, H. (2005). *Gender differences in the way students perceive the curriculum in primary teacher education*. Paper presented at the European Association for Research on Learning and Instruction Conference, Cyprus.
- Geerdink, G.M.T., Bergen, Th.C.M., & Dekkers, H.P.J.M. (2009). Verklaringen voor het seksespecifieke studierendement op de pabo. *Pedagogische Studiën* 86, 263-280.
- Germeijs, V., & Verschuere, K. (2007). De Keuze van een studie in het hoger onderwijs. *Caleidoscoop* 19, no.2, 2-9.
- Kelchtermans, G. (1994). *De professionele ontwikkeling van leerkrachten basisonderwijs vanuit het biografisch perspectief* (diss.). Leuven: Katholieke Universiteit Leuven.
- Montecinos, C., & Nielsen, L.E. (1997). Gender and cohort differences in Students decisions to become elementary Teacher Education Majors. *Journal of Teacher Education* 48, 47-84.
- Niemandtsverdriet, L., & Visser, A. (2009). *Meer jongens op de pabo. Kansrijke aanpakken geïnventariseerd*. Den Haag: SLO.
- Onzenoort, C.H. van (2010). *Als uitval opvalt, studie-uitval in het hoger onderwijs* (diss.). Oisterwijk: BOXPress.
- Thornton, M. (2001). Men, Pre-service Training and the Implications for Continuing Professional Development. *Journal of In-Service Education* 27 (3), 477-490.
- Warps, J., Hogeling, L., Pass, J., & Brukx, D. (2009). *Studie-keuze en studiesucces. Een selectie van gegevens uit de Startmonitor over studiekeuze, studie-uitval en studie-succes in het hoger onderwijs*. Nijmegen: ResearchNed.